

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)

SSN Paweł Wiliński

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **D.L.** skazanego z art. 286 § 1 k.k. i in.,

I.S. skazanego z art. 43 ust. 3 ustawy z 24.04.1997

o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 65 k.k. i in.,

B.K. skazanej z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 14 stycznia 2026 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

wniosku obrońcy skazanych o rozważenie wznowienia z urzędu postępowania przed Sądem Najwyższym zakończonym postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2025 r., sygn. akt III KK 452/23 o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnych,

postanowił:

1) na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne;

2) uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2025 r., sygn. akt III KK 452/23 o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnych i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;

3) obciążyć Skarb Państwa wydatkami postępowania o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2025 r., sygn. akt III KK 452/23, Sąd Najwyższy w Izbie Karnej, po rozpoznaniu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 grudnia 2022 r. (sygn. akt II AKa 271/21), zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 28 września 2020 r. (sygn. akt III K 69/15), oddalił kasacje jako oczywiście bezzasadne, a kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył skazanych w częściach na nich przypadających.

Obrońca skazanych B.K., I.S. i D.L. na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., wniósł o rozważenie zasadności wznowienia z urzędu powyższego postępowania przez Sądem Najwyższym albowiem orzeczenie Sądu Najwyższego zostało wydane przez Sąd Najwyższy orzekający w składzie nienależycie obsadzonym, tj. z udziałem sędziów A.R., I.Z. oraz Z.K.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Sąd Najwyższy w pełni podzielił pogląd wyrażony w postanowieniach zapadłych w sprawach o sygnaturach akt III KO 43/23, II KO 73/22, III KO 15/22 oraz zawartą w ich uzasadnieniach argumentację dotyczącą dopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego prawomocnie zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji.

Podstawą takiego rozstrzygnięcia jest uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020). Wskazano w niej jednoznacznie, że: „powołanie do Sądu Najwyższego jest zawsze pierwszym powołaniem na urząd w tym Sądzie, wymaga więc spełnienia szczególnych warunków i dochowania procedur, w których rzeczywiście można zweryfikować kompetencje kandydata, także z punktu widzenia jego cech istotnych dla zachowania niezawisłości i bezstronności. Brak takiej weryfikacji i brak transparentności procesu powołania, którą charakteryzowały się przeprowadzone konkursy, tworzą stan niepewności i rodzą podejrzenia o polityczne motywacje

decyzji nominacyjnych. Wyklucza to spełnienie obiektywnych warunków postrzegania tak nominowanych osób jako bezstronnych i niezawisłych. Tym bardziej, że chodzi o powołania do sądu ostatniej instancji, mającego kompetencję do uchylania prawomocnych orzeczeń sądowych i dokonywania wiążącej wykładni prawa, którego orzeczenia nie podlegają już efektywnej kontroli, pozwalającej na weryfikację, czy spełnione zostały warunki bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego biorą udział osoby powołane na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze.” Z przytoczonej uchwały wynika, że wobec osób powołanych do Sądu Najwyższego w tych okolicznościach nie ma potrzeby stosowania tzw. testu niezawisłości, ponieważ sama procedura ich wyłonienia jest dotknięta zasadniczymi wadami.

Dodatkowo, w wyroku z 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19), Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził, że KRS w kształcie ustalonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. nie posiada cech niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej. Stanowi to o naruszeniu art. 6 ust. 1 EKPC, co w polskiej procedurze karnej skutkuje uznaniem składu orzekającego za dotknięty bezwzględną przyczyną odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Należy również zaznaczyć, że wymóg zapewnienia prawa do sądu, wynikający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPC, obowiązuje z taką samą siłą w postępowaniu kasacyjnym.

Nie budziło wątpliwości, że wszyscy członkowie składu orzekającego w sprawie III KK 452/23 zostali powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w sposób wadliwy, co było przedmiotem wniosku obrońcy. W stosunku do wszystkich członków składu Sąd Najwyższy już wcześniej podejmował decyzje dotyczące wznowienia rozpoznanych przez nich spraw kasacyjnych (I KO 26/24), a także wyłączał ich od rozstrzygania spraw, właśnie z uwagi na wady procedury ich nominacji.

Dodatkowo podkreślić należy, że sędzia A.R. pierwotnie został powołany na stanowisko w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, która – jak podkreślono w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020) oraz uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z

dnia 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22) – nie miała statusu sądu w rozumieniu Konstytucji RP. Przeniesienie sędziów z Izby Dyscyplinarnej do innych Izb Sądu Najwyższego nastąpiło na podstawie regulacji zawartych w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259), co nie spełniało wymagań określonych w art. 179 Konstytucji RP. Zgodnie z tą ustawą Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego dokonał przeniesienia sędziów za ich zgodą, co nie znajduje podstaw w przepisach Konstytucji RP, która nie przewiduje takiego sposobu powoływania sędziów. Zatem procedura nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej nie obejmowała uprawnień do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego, a orzekanie w tych Izbach wymagało spełnienia warunków określonych w art. 179 Konstytucji RP.

W efekcie, skład orzekający w sprawie, wznowienia której domaga się autor wniosku nie mógł zostać uznany za niezależny sąd w rozumieniu Konstytucji RP oraz prawa międzynarodowego, co naruszyło gwarancje prawa do sądu przysługujące stronom postępowania. Z uwagi na okoliczność, że orzeczenie obarczone jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, należało uchylić je i wznowić postępowanie w stosunku do wszystkich skazanych, których obrońcy wnieśli kasacje.

Mają na względzie treść art. 545 § 1 w związku z art. 435 k.p.k. należało uchylić postanowienie Sądu Najwyższego w całości, a więc także w odniesieniu do skazanych T.S. oraz R.S., choć wnioski o rozważenie wznowienia postępowania z urzędu złożył wyłącznie obrońca skazanych B.K., I.S. i D.L.. Stwierdzona bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. odnosi się bowiem do całego uchylonego postanowienia Sądu Najwyższego.

Paweł Wiliński

Piotr Mirek

Włodzimierz Wróbel

[WB]

[a.ł]